

Sygn. akt IV U 97/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: stażysta Monika Barwacz

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania B. J.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Placówka Terenowa w T.

z dnia 19 grudnia 2014 roku nr (...)

w sprawie B. J.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Placówka Terenowa w T.

o prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 97/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 29 lipca 2015 r.

Decyzją z dnia 19 grudnia 2014 r., nr (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403 ze zm.), odmówił B. J. przyznania prawa do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ orzeczeniem Komisji Lekarskiej KRUS z dnia 16 grudnia 2014 r. nie uznano jej za osobę całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym.

Odwołanie od tej decyzji wniosła B. J., domagając się jej zmiany i przyznania prawa do renty rolniczej. W uzasadnieniu odwołująca podniosła, że stan zdrowia czyni ją osobą całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. Jak wskazała, od

2004 r. ma problemy z kręgosłupem, obecnie zaś stan jej narządu ruchu uległ pogorszeniu. Występuje bowiem u niej dyskopatia i zmiany zwyrodnieniowe. Odwołująca podkreśliła, że w 2007 r. poddana została operacji usunięcia żyłaków kończyny dolnej lewej. Obecnie odczuwa ból kończyny, co utrudnia jej poruszanie się. W okresie zaś od 4 do 6 sierpnia

2013 r. była hospitalizowana w klinice w B. z powodu zapalenia woreczka żółciowego (cholecystitis). Ma też egzemę i wielkiego guza na plecach blisko pachy, który powoduje częste bóle głowy i utrudnia jej poruszanie prawą ręką.

W odpowiedzi na odwołanie, powołując się na przepis art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403 ze zm.), KRUS wniósł o jego oddalenie, powtarzając argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że B. J., urodzona (...)
(...)z zawodu jest technikiem ekonomistą, a pracowała jako rolnik.

W dniu 15 października 2014 r. wystąpiła do KRUS z wnioskiem o przyznanie jej prawa do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy.

Zaskarżoną decyzją z dnia 19 grudnia 2014 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił ubezpieczonej przyznania prawa do tego świadczenia, ponieważ Komisja Lekarska KRUS w orzeczeniu z dnia 16 grudnia 2014 r. stwierdziła, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym.

(okoliczności bezsporne)

Sąd Okręgowy ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

Orzeczeniem z dnia 20 listopada 2014 r. Lekarz Rzeczoznawca KRUS rozpoznał u odwołującej:

- przewlekły zespół bólowy kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego na podłożu mian zwyrodnieniowych i wielopoziomowej dyskopatii C5-C6 i L4-S1 bez wyraźnego upośledzenia funkcji i objawów korzeniowych,
- stan po operacji żyłaków lewej kończyny dolnej,
- kamicy pęcherzyka żółciowego.

W konsekwencji, Lekarz Rzeczoznawca KRUS uznał, że ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym.

Na skutek sprzeciwu, sprawa skierowana została do rozpatrzenia przez Komisję Lekarską KRUS, która w orzeczeniu z dnia 16 grudnia 2014 r. podtrzymała stanowisko wyrażone przez Lekarza Rzeczoznawcę, rozpoznając u wnioskodawczyni:

- zmiany zwyrodnieniowe stawów kręgosłupa szyjnego i krzyżowo- lędźwiowego z dyskopatiami bez istotnego upośledzenia funkcji i okresowym zespołem bólowym.

Orzeczenie powyższe legło u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

dowód:

- orzeczenie Lekarza Rzeczoznawcy KRUS z dnia 20.11.2014 r.- k. 101v akt KRUS (dokumentacja lekarska),
- orzeczenia Komisji Lekarskiej KRUS z dnia 16.12.2014 r.- k. 110v akt KRUS (dokumentacja lekarska),

Celem ustalenia, czy odwołująca B. J. jest zdolna, czy też całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym w rozumieniu art. 21 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r. poz. 1403 ze zm.), Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych: lek. med. B. W.- specjalisty dermatologa- wenerologa, lek. med. J. S.- specjalisty chirurga ortopedy- traumatologa, lek. med. J. S.- specjalisty neurologa i lek. med. E. W.- Z.- specjalisty chorób wewnętrznych.

Biegły dermatolog- wenerolog zdiagnozował u odwołującej:

- wyprysk w przebiegu uczulenia na nikiel, pallad i chrom- w remisji.

W oparciu o badanie przedmiotowe i analizę dokumentacji medycznej stwierdził, że odwołująca nie jest całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym.

W uzasadnieniu opinii podał, że u wnioskodawczynie występuje wyprysk skóry dłoni w stadium remisji. Opiniowana wymaga właściwej pielęgnacji skóry i unikania kontaktu z alergenem. W chwili obecnej, ze względu na stan skóry, nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym.

dowód: opinia sąдово- lekarska z dnia 18.02.2015 r.- k. 26,

Biegli chirurg ortopeda- traumatolog, neurolog i specjalista chorób wewnętrznych zdiagnozowali u odwołującej:

- przewlekły zespół bólowy górnego i dolnego odcinka kręgosłupa na podłożu zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych bez podrażnieniowych i ubytkowych objawów korzeniowych, bez znacznego upośledzenia jego funkcji,
- kamicę pęcherzyka żółciowego,
- stan po operacji żyłaków lewej kończyny dolnej,
- stan po usunięciu guza okolicy prawej pachy,
- wole guzowate tarczycy w trakcie diagnozy,
- wyprysk w przebiegu uczulenia na nikiel, pallad i chrom w remisji.

W oparciu o badanie przedmiotowe i analizę dokumentacji medycznej stwierdzili, że odwołująca nie jest całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym.

W uzasadnieniu opinii podali, że w zakresie narządu ruchu nie stwierdza się u wnioskodawczynie znacznego stopnia ograniczenia ruchomości kręgosłupa. Ruchomość czynna i bierna oraz obrysy zewnętrzne stawów kończyn górnych i dolnych są prawidłowe. Brak jest zaników mięśniowych oraz obecności podrażnieniowych i ubytkowych objawów korzeniowych. Odruchy głębokie nie są uszkodzone. Badana ma wydolny chód. Jest wydolna krążeniowo i oddechowo. Nad polami płucnymi i sercem nie stwierdzono obecności patologicznych zmian osłuchowych. W badaniu przedmiotowym brzuch jest miękki, niebolesny, bez oporów patologicznych. Po operacji żyłaków lewej kończyny dolnej w 2007 r., brak jest u wnioskodawczynie cech niewydolności żyłnej. Odwołująca poddana została operacji usunięcia guza okolicy pachy prawej i oczekuje na wynik histopatologiczny. Z przedstawionej dokumentacji lekarskiej wynika, że jest to najprawdopodobniej zmiana łagodna. Na podstawie przeprowadzonego wywiadu stwierdzić należy, że opiniowana znajduje się w trakcie diagnostyki guzka tarczycy i ma mieć wykonaną biopsję. Stopień zaawansowania rozpoznanych schorzeń nie czyni jej osobą całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym.

dowód: opinia sąдово- lekarska z dnia 09.06.2015 r.- k. 36-39,

Sąd w całości podzielił opinię biegłego dermatologa- wenerologa oraz opinię biegłych chirurga ortopedy- traumatologa, neurologa i specjalisty chorób wewnętrznych uznając, że zawierają one kompleksową i wyczerpującą ocenę stanu organizmu odwołującej, a nadto uwzględniają wpływ rozpoznanych u niej schorzeń na zdolność do pracy w gospodarstwie rolnym. Sąd uznał, że charakterystyka schorzeń została przez biegłych oceniona prawidłowo z punktu widzenia zasad logiki, przy wykorzystaniu wiedzy specjalistycznej popartej doświadczeniem osób sporządzających opinie. W tej mierze, Sąd podzielił wnioski biegłych sądowych odnośnie braku u odwołującej

całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Zauważyć przy tym należy, że opinie wydane zostały przez biegłych sądowych

o specjalnościach adekwatnych do schorzeń zdiagnozowanych u wnioskodawczyni. Jednocześnie podkreślić trzeba, że opiniujący w sprawie biegli swoje ustalenia i wnioski wywiedli po szczegółowej analizie całości dokumentacji medycznej oraz badaniu ubezpieczonej.

Na rozprawie w dniu 29 lipca 2015 r. odwołująca oświadczyła, że nie zgadza się z wydanymi w sprawie opiniami. Jak podała, pod kolanem ma dużą cystę, która utrudnia jej chodzenie, a w trakcie badania przez biegłych dowiedziała się, że noga ta kwalifikuje się do operacji. Oświadczyła, że wynik badania histopatologicznego, jaki otrzymała w czerwcu, wykazał lipomę, ale do tej pory nie konsultowała go z żadnym lekarzem. Podniosła też, że nie wykonała jeszcze biopsji, ale została zapisana na badanie na sierpień 2016 r.

Podniesione przez ubezpieczoną zarzuty nie zasługiwały na uwzględnienie.

Wydane w sprawie opinie są wyczerpujące. W sposób przejrzysty obrazują stan zdrowia ubezpieczonej. Odpowiadają też na wszystkie istotne pytania, w pełni realizując dyspozycję Sądu wyrażoną w sentencji postanowienia o powołaniu biegłych sądowych. Biegli ci na podstawie osobistego badania wnioskodawczyni, które przeprowadzone zostało dokładnie, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie standardami oraz dogłębnej analizie dokumentacji medycznej znajdującej się w aktach rentowych, dokonali prawidłowego rozpoznania i sformułowali ostateczne wnioski, które Sąd w pełni podziela. Biegli sądowi dokonali oceny stanu zdrowia ubezpieczonej z punktu widzenia kryteriów określonych obowiązującymi przepisami- wyraźnie wskazując, że odwołująca nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym.

Oceny stanu zdrowia badanej biegli dokonywali na datę wydania zaskarżonej decyzji. Rolą biegłych sądowych, którzy opiniują na zlecenie sądu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych o rentę jest ocena stanu zdrowia odwołującego w dacie wydania zaskarżonej decyzji. W orzecznictwie podnosi się, że w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, które ma charakter odwoławczy i kontrolny, postępowanie dowodowe ogranicza się do sprawdzenia zgodności z prawem decyzji wydanej przez organ rentowy. Badanie takie jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydania decyzji, a więc w chwili ustalania prawa do świadczenia przez organ rentowy (por. wyrok SN z dnia 9 października 2014 r., II UK 11/14, LEX nr 1545033). Wszystko zatem to, co pojawia się po wniesieniu odwołania do sądu nie ma wpływu na ocenę merytorycznej zasadności wydanej przez organ rentowy decyzji. Gdyby było inaczej, sprawy o rentę nigdy by się nie kończyły, gdyż stan zdrowia jest kategorią zmienną. W różnym czasie u ubezpieczonych dochodzi do poprawy albo do pogorszenia tego stanu. Pojawiają się też nowe schorzenia. Z punktu widzenia rozstrzygnięcia miarodajna jest zatem ocena stanu zdrowia wnioskodawcy w dacie wydania zaskarżonej decyzji. Ocena ta dokonywana jest przez biegłych sądowych i pozwala na weryfikację decyzji organu rentowego. Wszystko to, co pojawia się po wniesieniu odwołania, a dotyczy stanu zdrowia ubezpieczonego,

w szczególności jego pogorszenia, może stanowić podstawę wystąpienia do organu rentowego z nowym wnioskiem o rentę. Tych okoliczności sąd nie bierze pod uwagę przy rozstrzygnięciu o zasadności decyzji.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy przysługuje tylko osobom całkowicie niezdolnym do pracy w gospodarstwie rolnym. Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, w przeciwieństwie do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, przewidującej częściową i całkowitą niezdolność do pracy, operuje tylko pojęciem całkowitej niezdolności do pracy (w gospodarstwie rolnym). Prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy może więc nabyć osoba z naruszoną sprawnością organizmu uzasadniającą przyjęcie całkowitej niezdolności do pracy. Nie każda choroba (choroby) powoduje (powodują) niezdolność do pracy, a jedynie taka (takie), które niosą ze sobą naruszenie sprawności organizmu w stopniu znacznym. W przypadku osoby, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji orzeka się jednak częściową niezdolność do pracy. Całkowita niezdolność do pracy wiąże się z większym stopniem naruszenia sprawności organizmu. Takiego zaś stopnia naruszenia sprawności organizmu u odwołującej biegli sądowi nie stwierdzili. Biegły dermatolog- wenerolog wyraźnie podał, że wyprysk

skóry dłoni u opiniowanej znajduje się w stadium remisji. Badana powinna tylko dbać o właściwą pielęgnację skóry i unikać kontaktu z alergenem. Biegli chirurg ortopeda- traumatolog, neurolog i specjalista chorób wewnętrznych zaś, pomimo, że rozpoznali u wnioskodawczynie szereg schorzeń, w sposób kategoryczny stwierdzili, że nie czynią one ubezpieczonej osobą całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym. W zakresie narządu ruchu nie stwierdza się bowiem u niej znacznego stopnia ograniczenia ruchomości kręgosłupa. Brak jest zaników mięśniowych oraz obecności podrażnieniowych i ubytkowych objawów korzeniowych. Opiniowana ma wydolny chód. Jest wydolna krążeniowo i oddechowo. Nad polami płucnymi i sercem nie stwierdzono u niej obecności patologicznych zmian osłuchowych. Po operacji żyłaków lewej kończyny dolnej w 2007 r. nie występują u wnioskodawczynie cechy niewydolności żyłnej. Biegli sądowi podkreślili też, że odwołująca poddana została operacji usunięcia guza okolicy pachy prawej i oczekuje na wynik histopatologiczny. Z przedstawionej dokumentacji lekarskiej wynika jednak, że jest to najprawdopodobniej zmiana łagodna. Zdaniem Sądu, wydane w sprawie opinie są rzetelne. Jej autorami są lekarze specjaliści z zakresu zdiagnozowanych u odwołującej schorzeń, a zatem osoby kompetentne do wypowiedzania się o jej stanie zdrowia. Biegli ci, formułując wnioski końcowe opinii, bazowali nie tylko na swojej specjalistycznej wiedzy, ale także wieloletnim doświadczeniu zawodowym. W orzecznictwie przyjmuje się tymczasem, że w postępowaniu sądowym ocena całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy, w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy- weryfikacja orzeczeń Lekarzy Orzeczników- wymaga wiadomości specjalnych. W takiej sytuacji, sąd nie może orzekać wbrew opinii biegłych sądowych. Dopuszczając tego rodzaju dowód sąd nie może czynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (por. wyrok SN z dnia 27 listopada 1974 r., II CR 748/74, LEX nr 7618; wyroki SA w Szczecinie: z dnia 13 lutego 2014 r., III AUa 670/13, LEX nr 1441549 i z dnia 18 września 2014 r., III AUa 14/14, LEX nr 1527188).

W toku postępowania ubezpieczona przedłożyła co prawda dokumenty z daty po wniesieniu odwołania, jednak raz jeszcze podkreślić należy, że w postępowaniu odwoławczym od decyzji odmawiającej prawa do świadczenia sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania. Ocena stanu zdrowia osoby ubezpieczonej może być więc dokonana wyłącznie na dzień wydania decyzji. Jeżeli więc po tej dacie albo później w stanie zdrowia ubezpieczonego nastąpiło pogorszenie, to zawsze może on złożyć nowy wniosek o prawo do renty na dalszy okres (por. wyroki SA w Szczecinie: z dnia 7 marca 2014 r., III AUa 961/12, Legalis nr 831542 i z dnia 17 stycznia 2013 r., III AUa 669/12, Legalis nr 746445, uzasadnienie wyroku SN z dnia 11 grudnia 2013 r., III UK 20/13, Legalis nr 1121074). Przedłożone przez wnioskodawczynię dokumenty były dostępne biegłym sądowym. Dokonując oceny stanu zdrowia ubezpieczonej przy uwzględnieniu stanu faktycznego istniejącego w dacie zaskarżonej decyzji, biegli brali pod uwagę ich treść. W szczególności, biegli chirurg ortopeda- traumatolog, neurolog i specjalista chorób wewnętrznych zauważyli, że ubezpieczona poddana została operacji usunięcia guza okolicy pachy prawej i oczekuje na wynik histopatologiczny. Jak podali, z przedstawionej dokumentacji lekarskiej wynika, że jest to najprawdopodobniej zmiana łagodna. Okoliczność ta świadczy tylko o poprawie stanu zdrowia u odwołującej.

Pozostałe okoliczności sprawy Sąd uznał za bezsporne, gdyż nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony, zaś dokumenty przedstawione na ich stwierdzenie nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Sąd rozważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było ustalenie, czy odwołująca B. J. ze względu na stan zdrowia jest całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym, czy też jest do wykonywania tej pracy zdolna, jak to wynika z zakwestionowanej opinii Komisji Lekarskiej KRUS i zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2013 r., poz. 1403 ze zm.), przesłankami uprawniającymi do renty z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym są:

- podleganie ubezpieczeniu emerytalno- rentowemu przez wymagany ustawą okres,
- trwała lub okresowa całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym (powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno- rentowemu albo w okresach podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990 albo prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r., lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów).

Za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym (art. 21 ust. 5 ustawy).

Jak stanowi art. 21 ust. 6 ustawy, całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za trwałą, jeżeli ubezpieczony nie rokuje odzyskania zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym.

Zgodnie zaś z art. 21 ust. 7 ustawy, całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za okresową, jeżeli ubezpieczony rokuje odzyskanie zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym.

Jak wynika z wydanych w niniejszej sprawie opinii sądowo lekarskich: biegłego dermatologa- wenerologa oraz biegłych chirurga ortopedy- traumatologa, neurologa i specjalisty chorób wewnętrznych, odwołująca, pomimo stwierdzonych u niej schorzeń, tj. wyprysku w przebiegu uczulenia na nikiel, pallad i chrom w remisji; przewlekłego zespołu bólowego górnego i dolnego odcinka kręgosłupa na podłożu zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych bez podrażnieniowych i ubytkowych objawów korzeniowych, bez znacznego upośledzenia jego funkcji; kamicy pęcherzyka żółciowego; stanu po operacji żyłaków lewej kończyny dolnej; stanu po usunięciu guza okolicy prawej pachy oraz woli guzowatych tarczycy w trakcie diagnozy, nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym.

Skoro więc zaskarżona przez odwołującą decyzja z dnia 19 grudnia 2014 r. była zasadna, jej odwołanie od tej decyzji należało oddalić na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.